

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021-22

Α΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΣΕΚ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΤΕΤΑΡΤΗ 18 ΜΑΪΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Α001

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 135 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**. Μολύβι επιτρέπεται, μόνο αν το ζητάει η εκφώνηση, και μόνο για σχήματα, πίνακες, διαγράμματα κ.λπ.
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

Ο Υγιής Αθλητισμός: άμιλλα, συνεργατικότητα, επικοινωνία

Ο αθλητισμός κάνει τα πρώτα του βήματα στον ανθρώπινο πολιτισμό λαμβάνοντας πνευματική διάσταση με το ρήμα «αθλώ». Από τότε τον συναντάμε στον Όμηρο, με τους ήρωες να παλεύουν για δόξα και υστεροφημία, στους άθλους του Ηρακλή όπου παίρνει μια πιο κοινωνική διάσταση και στους Ολυμπιακούς αγώνες των αρχαίων Ελλήνων. Εκεί ολοκληρώνεται, ντύνεται το αθλητικό ιδεώδες και στεφανώνεται με τις αξίες και τα ιδανικά του ευγενούς συναγωνισμού, της άμιλλας.

Ο αθλητισμός θέλει άτομα εύρωστα από όλες τις απόψεις. Ζητεί μονάδες υγιείς, ικανές να ενταχθούν στο σύνολο και να πολλαπλασιάσουν τα οφέλη του. Τα ομαδικά αθλήματα προσφέρονται για αυτό και δύνανται να προσφέρουν στην κοινωνία ανάλογα με τη διαχείριση που θα τους γίνει. Στόχος και κανόνας εδώ είναι η υποταγή του ατόμου στο συμφέρον του συνόλου και όχι το αντίστροφο. Μια υποταγή, η οποία κρέμεται στη λεπτή κλωστή της ταπείνωσης του εγώ, της δικαιοσύνης και της αξιοκρατίας. Η διαχείρισή της ξεκινά από την επιλογή των αθλητών που θα στελεχώσουν το σύνολο και εκτείνεται σε μια σειρά από μικρά ή μεγάλα ζητήματα ανάλογα με τον βαθμό που επηρεάζουν τη συνοχή, την εύρυθμη λειτουργία και τελικά την επιτυχία της ομάδας.

Ο κάθε αθλητής οφείλει να επιδιώκει παράλληλα με τη δική του βελτίωση και την ενδυνάμωση των συναθλητών του με τελικό στόχο την τελειοποίηση της ομάδας σε όλα τα επίπεδα. Πρέπει να προσαρμοστεί ομαλά και να εντάξει τις ικανότητές του στην υπηρεσία του συνόλου, έτσι ώστε η ομαδική προσπάθεια να φτάσει σε απόλυτη αρμονία. Όπως σε μια συμφωνία με δυσκολία ξεχωρίζει κανείς τα μουσικά όργανα που παράγουν τον συμφωνικό ήχο, έτσι και σε μια επιτυχημένη ομάδα η ατομική προσπάθεια πρέπει να μην διακρίνεται ή να διακρίνεται ως μέρος της ομαδικής. Αυτή η αρμονία βρίσκεται στο τέλος κάθε αναζήτησης και αποτελεί τον καρπό όλων των προσπαθειών.

Όταν υπάρχει, το σύνολο εμφανίζεται υγιές, συμπαγές μπροστά στη δυσκολία και στον κίνδυνο. Όταν λείπει, κάθε κακοκαιρία μοιάζει με τρικυμία και η ομάδα θαλασσοδέρνεται παρασυρόμενη από τα κύματα. Η συνεργατικότητα, λοιπόν, και η **επικοινωνία** φαίνεται ως κάτι δεδομένο, ενώ είναι το ζητούμενο. Η χημεία αυτή είναι το στοιχείο που ως κυματοθραύστης θα προφυλάξει το πλοίο από την ταραχή της ήττας και της αποτυχίας. Θα πολλαπλασιάσει δε τη χαρά των επιτυχιών δίνοντας νέα πνοή και ενέργεια για τη συνέχεια.

Τέτοιοι είναι οι καρποί του υγιούς αθλητισμού για τον άνθρωπο αθλητή, αλλά και για εκείνους που με οποιονδήποτε τρόπο συμμετέχουν στα αθλητικά δρώμενα. Ακόμη και ως θεατής κάποιος που είναι μνημένος στο αθλητικό ιδεώδες, έχει να κερδίσει πολλά στον ατομικό και συλλογικό βίο. Διότι, τι είναι πιο σημαντικό από την αξία της ταπείνωσης, της γνώσης και της ορθής διαχείρισης των δυνατοτήτων και αδυναμιών μας, αρετές που αποκτάει κανείς μέσω του υγιούς αθλητισμού;

Ευάγγελος Ζαγκλής, 20 Νοεμβρίου 2013

Απόσπασμα - Διασκευή

Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.pemptousia.gr>

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι **ορθό** ή **λάθος**, γράφοντας στο τετράδιο απαντήσεων δίπλα από τον αριθμό της κάθε πρότασης τη λέξη «**ορθό**» ή «**λάθος**».

i. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, η πνευματική και η κοινωνική διάσταση του αθλητισμού αποτελούν επιτεύγματα της σύγχρονης εποχής.

ii. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, για την επιτυχία μιας ομάδας θα πρέπει ο κάθε αθλητής να λειτουργεί ατομικά και ανεξάρτητα από το σύνολο.

iii. Ο συγγραφέας στην τέταρτη (4η) παράγραφο («Όταν υπάρχει... για τη συνέχεια.») κάνει επίκληση στην αυθεντία.

iv. Το πιο πάνω κείμενο είναι άρθρο.

(μονάδες 4)

A.I.2. Να γράψετε περίληψη του κειμένου, έκτασης 120-140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στη στήλη της μαθητικής εφημερίδας του σχολείου σας με θέμα: «Το αθλητικό ιδεώδες στη σύγχρονη εποχή».

(μονάδες 8)

A.I.3. Ο συγγραφέας στην τρίτη (3η) παράγραφο («Ο κάθε αθλητής... των προσπαθειών.») αναφέρει: «**Ο κάθε αθλητής οφείλει να επιδιώκει παράλληλα με τη δική του βελτίωση και την ενδυνάμωση των συναθλητών του με τελικό στόχο την τελειοποίηση της ομάδας σε όλα τα επίπεδα.**». Να σχολιάσετε την άποψή του σε 50-60 λέξεις.

(μονάδες 4)

A.I.4. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τα δομικά στοιχεία της δεύτερης (2ης) παραγράφου του κειμένου: «Ο αθλητισμός θέλει... της ομάδας.».

(μονάδες 3)

A.I.5. Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της τρίτης (3ης) παραγράφου («Ο κάθε αθλητής... των προσπαθειών.») και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας τεκμηριώνοντάς την με στοιχεία από το κείμενο.

(μονάδες 3)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε την καθεμιά από τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1)** συνώνυμή της, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό της τύπο και το νόημα της πρότασης:

α. ... να παλεύουν για δόξα

β. ... ικανές να ενταχθούν στο σύνολο

(μονάδες 4)

A.I.7. Να αναλύσετε τη λέξη «**επικοινωνία**» στα δύο συνθετικά της μέρη και να σχηματίσετε **μία (1)** νέα, σύνθετη λέξη, από το β' συνθετικό της.

(μονάδες 4)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Ακόμη και ως θεατής, κάποιος που είναι μνημένος στο αθλητικό ιδεώδες, έχει να κερδίσει πολλά στον ατομικό και συλλογικό βίο. Διότι, τι είναι πιο σημαντικό από την αξία της ταπείνωσης, της γνώσης και της ορθής διαχείρισης των δυνατοτήτων και αδυναμιών μας, αρετές που αποκτάει κανείς μέσω του υγιούς αθλητισμού;»

Το σχολείο σας διοργανώνει μαθητικό συνέδριο με θέμα: «Ο αθλητισμός και οι ευεργετικές επιδράσεις του στη ζωή των νέων». Σε ομιλία που θα εκφωνήσετε, ως μέλος του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου του Σχολείου σας, να παρουσιάσετε **δύο (2) θετικές επιδράσεις** για τους νέους που προκύπτουν από την ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό. Ακολουθώντας, να εισηγηθείτε **δύο (2) τρόπους** με τους οποίους το σύγχρονο σχολείο θα μπορούσε να συμβάλει στην ανάπτυξη του υγιούς αθλητισμού.

(Έκταση: 250-300 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εμμανουήλ Ροΐδης, *Μονόλογος ευαισθήτου*

[...]

Άλλο πράγμα όπου δεν ημπορώ να καταλάβω είναι να υπάρχουν άνθρωποι τόσο σκληρόκαρδοι, ώστε να δέχονται να παρασταθούν φίλοι των εις μονομαχίαν. Αλλ' εγώ είμαι ευαίσθητος, και μόνη η ιδέα ότι ημπορεί ο φίλος μου ή και ο αντίπαλος του να πάθει, με κάμνει ν' ανατριχιάζω· προ πάντων όταν συλλογίζομαι ότι την ημέραν της μονομαχίας πρέπει να σηκωθώ εις τας επτά, ας είναι καιρός άσχημος, να χασομερέψω εις τρεχάματα, συνεντεύξεις και συντάξεις πρωτοκόλλων, και ίσως να πληρώσω και αμαξιάτικα με κίνδυνον να τα χάσω, αν τύχει. Θεός φυλάξει, ο φίλος μου να σκοτωθεί.

Μεγάλη πρέπει να είναι η αναισθησία και εκείνων όπου δανείζουν εις τους φίλους των χρήματα, χωρίς να συλλογισθούν ότι ενδέχεται να μη δυνηθεί να τα αποδώσει εις την προθεσίαν, να τους εντρέπεται και να τους αποφεύγει. Τούτο ημπορεί να φανεί μικρόν κακόν εις όσους δεν έχουν καρδίαν, αλλ' η ιδική μου θα ερραγίζετο, αν παλαιός μου φίλος, μ' απαντούσεν εις τον δρόμον και εκαμώνετο πως δεν με είδεν. Αυτός είναι ο λόγος που μ' έκαμε να πάρω την απόφασιν να μη δανείσω ποτέ εις φίλον μου εκατόν δραχμάς, έστω και αν πρόκειται να σωθεί με αυτάς η τιμή και η ζωή του. Παρά να τον ίδω αχάριστον, καλύτερα να τον κλάψω αποθαμένον, αφού μάλιστα θα μ' εμπόδιζεν η ευαισθησία μου να υπάγω εις την κηδεία του. (...)

Άλλη σκληρότης και κουταμάρα είναι εκείνων όπου δίδουν ελεημοσύνην εις τους πτωχούς, χωρίς να συλλογισθούν ότι αν μεν είναι ο ελεούμενος ικανός να εργασθεί ενθαρρύνουν την οκνηριάν του, αν δε τύχει χωλός, στραβός, κουλοχέρης ή λωβιασμένος, το ψωμί που του δίδουν προμακραίνει ζωήν αθλίαν και βασανισμένην. [...]

Ερώτηση Β1

α) Τι δεν μπορεί να ανεχτεί ο «ευαίσθητος» του κειμένου; Να αναφέρετε τεκμηριωμένα **δύο (2)** στοιχεία από το κείμενο.

(μονάδες 6)

β) Αφού επισημάνετε σε ποιο ρηματικό πρόσωπο πραγματοποιείται η αφήγηση, δίνοντας **ένα (1)** παράδειγμα από το απόσπασμα, να αναφέρετε **έναν (1)** σκοπό που εξυπηρετεί η χρήση του συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου.

(μονάδες 6)

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ανδρέας Κάλβος, Ο Φιλόπατρις (απόσπασμα)

ιη´

Μοσχοβολάει το κλίμα σου,
ω φιλτάτη πατρίς μου,
και πλουτίζει το πέλαγος
από την μυρωδιάν
των χρυσών κίτρων.

ιθ´

Σταφυλοφόρους ρίζας,
ελαφρά, καθαρά,
διαφανή τα σύννεφα
ο βασιλεύς σου εχάρισε
των Αθανάτων.

κ´

Η λαμπάς η αιώνιος
σου βρέχει την ημέραν
τους καρπούς, και τα δάκρυα
γίνονται της νυκτός
εις εσέ κρίνοι.

[...]

κγ´

Ας μη μου δώσει η μοίρα μου
εις ξένην γην τον τάφον·
είναι γλυκός ο θάνατος
μόνον όταν κοιμώμεθα
εις την πατρίδα.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γεώργιος Δροσίνης, [Στα ξένα]

Τώρα που θα φύγω και θα πάω στα ξένα
και θα ζούμε μήνες, χρόνους χωρισμένοι,
άφησε να πάρω κάτι κι από σένα,
γαλανή πατρίδα πολυαγαπημένη,
άφησε μαζί μου φυλαχτό να πάρω

για την κάθε λύπη κάθε τι κακό,
φυλαχτό από αρρώστια, φυλαχτό από Χάρο,
μόνο λίγο χώμα, χώμα ελληνικό.

Χώμα δροσισμένο με νυχτιάς αγέρι,
χώμα βαφτισμένο με βροχή του Μάη,
χώμα μυρισμένο απ' το καλοκαίρι,
χώμα ευλογημένο, χώμα που γεννάει
μόνο με της Πούλιας την ουράνια χάρη,
μόνο με του ήλιου τα θερμά φιλιά,
το μοσχάτο κλήμα το ξανθό σιτάρι,
τη χλωρή τη δάφνη, την πικρήν ελιά.

[...]

Κι αν το ριζικό μου -έρημο και μαύρο-
μου 'γραψε να φύγω και να μη γυρίσω,
το στερνό συχώριο εις εσένα θα 'βρω,
το στερνό φιλί μου θε να σου χαρίσω.
Έτσι κι αν σε ξένα χώματα πεθάνω,
και το ξένο μνήμα θα 'ναι πιο γλυκό
σα θαφτείς μαζί μου στην καρδιά μου πάνω,
χώμα αγαπημένο, χώμα ελληνικό.

Πηγή: Γεώργιος Δροσίνης, *Αμάραντα*, Αθήνα, 1891, σελ. 119-120

Ερώτηση Β2

α) Στα πιο πάνω ποιήματα είναι κοινό το αίσθημα της φιλοπατρίας. Να επιβεβαιώσετε την πιο πάνω άποψη, τεκμηριώνοντάς την με **δύο (2)** στοιχεία από το κάθε ποίημα.

(μονάδες 6)

β) Να αναφέρετε τεκμηριωμένα **δύο (2)** κοινά εκφραστικά μέσα που αξιοποιούν οι ποιητές, για να εκφράσουν την αγάπη τους προς την πατρίδα.

(μονάδες 4)

III. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Βασίλης Μιχαηλίδης, *Η 9η Ιουλίου του 1821* (απόσπασμα)

18

«'Πίσκοπε, 'γίω την γνώμην μου ποττέ δεν την αλλάσσω,
τζι όσα τζι αν πεις, μεν θαρρευτείς πως έννα σου πιστέψω
έχω στον νουν μου, 'Πίσκοπε, να σφάξω, να κρεμμάσω,

τ̣ζι αν ημπορώ, 'πού τους Ρωμιούς την Τζύπρον να παστρέψω
τ̣ζι ακόμα, αν ημπόρεια τον κόσμον να γυρίσω,
έθεν να σφάξω τους Ρωμιούς, ψυῥήν να μεν αφήσω».
«Η Ρωμιοσύνη έν' φυλή συνότζαιρη του κόσμου,
κανένας δεν ευρέθηκεν για να την ιξιλείψει,
κανένας, γιατί ὄσέπει την 'πού τα 'ψη ο Θεός μου.
Η Ρωμιοσύνη εννά χαθεί, ὄντας ο κόσμος λείψει!

19

Σφάξε μας ούλους τ̣ζι ας γενεί το γαίμαν μας αυλάτ̣ζιν,
κάμε τον κόσμον ματζελειόν τ̣ζαι τους Ρωμιούς τραούλλια,
αμμά 'ξερε πως ίλαντρον ὄντας κοπεί καβάτ̣ζιν,
τριγύρου του πετάσσουνται τρακόῥια παραπούλια.
Το 'νίν αντάν να τρώ' την γην, τρώει την γην θαρκέται,
μα πάντα τ̣ζείνον τρώεται τ̣ζαι τ̣ζείνον καταλυέται.
Είσαι πολλά πικράντερος, ὄμως αν θεννά σφάξεις
σφάξε τους λας που πολεμούν αλλού αρματωμένοι
εμάς με ὄέρκα ὄφτζαιρα γιατί να μας πειράξεις,
πού 'μαστον δίχως ἄρματα τ̣ζι είμαστον νεπαμένοι;»

Ερώτηση Β3

α) Στο ποίημα «Η 9η Ιουλίου του 1821», ο Βασίλης Μιχαηλίδης αναφέρεται στα χαρακτηριστικά της Ρωμιοσύνης. Να παρουσιάσετε τεκμηριωμένα **δύο (2)** από αυτά και να τα σχολιάσετε.

(μονάδες 4)

β) Να εντοπίσετε **μία (1)** εικόνα και να αναφέρετε **έναν (1)** σκοπό που εξυπηρετεί η χρήση της.

(μονάδες 4)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ
ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ